

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/12377,Aparat-bezpieczenstwa-i-wymiar-sprawiedliwosci-wobec-kolektywizacji-wsi-polskiej.html>
24.04.2024, 16:37

Aparat bezpieczeństwa i wymiar sprawiedliwości wobec kolektywizacji wsi polskiej 1948-1956

Antoni Kura, *Aparat bezpieczeństwa i wymiar sprawiedliwości wobec kolektywizacji wsi polskiej 1948-1956*, Warszawa 2006, s. 308 (seria „Monografie”, t. 28)

W latach 1948-1956 w oficjalnych dokumentach władz podkreślano, że podstawą kolektywizacji wsi jest zasada dobrowolnego zrzeszania się, jednak ze względu na opór i niechęć chłopów do poddawania się – narzuconym im z zewnątrz – tempu i metodom uspołdzielczania deklaracje te pozostały jedynie na papierze. W rzeczywistości bowiem wieś kolektywizowano, stosując przymus ekonomiczny, nacisk administracyjny, polityczny i moralny, a także represje karne. Autor próbuje odpowiedzieć na pytania: w jaki sposób państwo i jego fundamentalne organy – aparat bezpieczeństwa i wymiar sprawiedliwości – realizowały pozaprawne działania wobec chłopów w zakresie uspołdzielczania wsi, jakie były formy chłopskiego oporu wobec kolektywizacji oraz jakie były jej skutki

Spis treści

Wstęp

1. Problematyka chłopska w powojennej Polsce (1944-1948)

Reforma rolna elementem przebudowy ustroju politycznego

Stanowisko Polskiej Partii Robotniczej w

sprawie indywidualnej gospodarki chłopskiej
Program społeczno-gospodarczy Polskiego
Stronnictwa Ludowego
Stanowisko innych ugrupowań politycznych
wobec wsi
Kościół Katolicki wobec kwestii chłopskiej
2. Kolektywizacja fundamentem budowy
socjalizmu na wsi (1949-1956)
Zwrot w polityce rolnej. Kurs na
kolektywizację
Sytuacja polityczna w kraju po wyborach
1947 r.
Zmiany w Polskiej Partii Robotniczej i
przyspieszenie kolektywizacji wsi
Polska Zjednoczona Partia Robotnicza i
Zjednoczone Stronnictwo Ludowe wobec
kolektywizacji
Tempo i zakres kolektywizacji
Kolektywizacja w sześcioletnim planie
budowy podstaw socjalizmu
Kolektywizacja w ocenie ambasadora ZSRR
w Polsce
Uchwała Biura Politycznego KC PZPR w
sprawie spółdzielczości produkcyjnej
Działania władz partyjno-państwowych na
rzecz kolektywizacji
Kolektywizacja w świetle danych
statystycznych
3. Aparat bezpieczeństwa publicznego
wobec kolektywizacji wsi
Geneza i rozwój organizacyjny aparatu
bezpieczeństwa publicznego
Kadry i metody represji
Rola aparatu bezpieczeństwa publicznego w
procesie kolektywizacji wsi
4. Wymiar sprawiedliwości a kolektywizacja
wsi
Wymiar sprawiedliwości a potrzeby państwa
socjalistycznego
Organizacja i kompetencje sądownictwa
powszechnego i prokuratury
Recepcja prawa radzieckiego do polskiego
wymiaru sprawiedliwości

Klasowy charakter wymiaru sprawiedliwości

Kadry sędziowsko-prokuratorskie

Sądownictwo i prokuratura w procesie kolektywizacji

Wytyczne i zarządzenia jako źródła w działalności wymiaru sprawiedliwości

Odprawy sądowo-prokuratorskie w sprawie kolektywizacji

5. Państwo i jego organy represji wobec chłopów w procesie kolektywizacji

Terror aparatu bezpieczeństwa i jego skala

Rola wymiaru sprawiedliwości

Komisja Specjalna do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym

Wypadki gryfickie i drawskie symbolem represji wobec przeciwników kolektywizacji

6. Postawa chłopów wobec kolektywizacji

Formy biernego oporu

Skargi, zażalenia i supliki

Opór chłopski w ocenie władz partyjno-państwowych

Rezultaty kolektywizowania wsi na tle przemian 1956 r.

Zakończenie

Summary

Wykaz skrótów

Bibliografia

Indeks osób

Gdzie kupić publikacje: